

Een project met een sneeuwbaaleffect

**Eigen Kracht binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld
Kop van Noord-Holland**

‘Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn’

1 december 2006 tot 1 juli 2009

Een project met een sneeuwbaaleffect

**Eigen Kracht binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld
Kop van Noord-Holland**

**Eindrapportage van het project
'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn'**

1 december 2006 tot 1 juli 2009

**Marja de Kinderen, Projectleider Steunpunt Huiselijk Geweld
José Welten, Regiomanager Eigen Kracht**

September 2009

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Het project in vogelvlucht**
- 3. De resultaten**
  - 3.1. Conferenties en familieplannen**
  - 3.2. Type huiselijk geweld**
  - 3.3. De aanmeldingen**
  - 3.4. Het onderzoek**
- 4. De organisatie**
  - 4.1. Regiomanager Eigen Kracht**
  - 4.2. Eigen Kracht-coördinatoren**
  - 4.3. Eigen Kracht in Noord-Holland**
  - 4.4. Publiciteit**
  - 4.5. Landelijke activiteiten**
  - 4.6. Trainingen voor professionals**
  - 4.7. Voorlichting op maat**
- 5. Financiële verantwoording**

1. Inleiding

De Provincie heeft op 7 december 2006 aan het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland een subsidie verleend van € 195.000,- voor het houden van 25 Eigen Kracht-conferenties bij situaties van huiselijk geweld in de vorm van relationeel geweld en ouderenmishandeling. Uit de vele onderzoeken die inmiddels in Nederland naar Eigen Kracht hebben plaatsgevonden, is gebleken dat het een succesvolle manier van werken is bij het oplossen van moeilijkheden binnen gezinnen. Families krijgen de kans om op eigen kracht aan oplossingen te werken. De werkwijze werd bij het begin van dit project nog nauwelijks ingezet bij situaties van huiselijk geweld. Sinds dit project is dit in de Kop van Noord-Holland veranderd en zijn Eigen Kracht-conferenties ingezet bij concrete situaties van huiselijk geweld.

In januari 2008 verscheen een tussentijdse rapportage van het project met de eerste resultaten. De belangrijkste bevinding was dat inzetten van Eigen Kracht-conferenties vraagt om een cultuuromslag van hulpverleners. Deze cultuuromslag houdt in dat de rol van de professional / instantie verandert **van** leidend en bepalend **naar** ondersteunend bij de door de familie gevraagde hulp en steun. De vraaggestuurde manier van werken komt neer op het versterken van de positie van gezinnen. Een omslag waarbij de verantwoordelijkheid voor het probleem en de regie over de gekozen oplossingsstrategie door de professionals wordt overgelaten aan de familie. Het krijgen van draagvlak bij de professionals en het inbedden van de werkwijze in de werkprocessen van de instanties bleek, net zoals in andere provincies, veel meer tijd te vragen dan verwacht.

Naast aanmeldingen voor Eigen Kracht-conferenties door hulpverleners is in dit project ook expliciet geprobeerd om burgers voor te lichten over de mogelijkheden van Eigen Kracht-conferenties. Dit vanuit de gedachte dat met de rechten van de mensen als uitgangspunt burgers ook zelf de regie kunnen nemen bij de oplossing van problemen en dus zelf een conferentie kunnen aanvragen. En met succes. Drie van de vijftientig aanvragen voor conferenties zijn direct van burgers gekomen

In de oorspronkelijke periode van het project van (1 december 2006 t/m augustus 2008) zijn er vijftien Eigen Kracht-conferenties aangevraagd in plaats van de 25 die we konden realiseren. Daarom is verlenging van het project gevraagd en gekregen tot 1 juli 2009. En dit heeft gewerkt: in de verlenging van de projectperiode hebben we de 25 als doel gestelde conferenties kunnen inzetten. En eigenlijk is er nog meer gerealiseerd.

Het Steunpunt is op basis van de ervaringen verder gaan denken over het inzetten van Eigen Kracht-conferenties. Zo vormt het aanbieden van een Eigen Kracht-conferentie nu een vast onderdeel van het werkproces bij een tijdelijk huisverbod of een situatie van huiselijk geweld.

De conferenties worden ook ingezet bij eerderrelateerd geweld. En in het kader van de vroegtijdige aanpak van kindermishandeling is een driejarig project in drie regio's in Noord-Holland gestart. Dit project maakt het mogelijk om zowel vanuit het preventieve veld van de Centra voor Jeugd en Gezin als vanuit de betrokken Steunpunten Huiselijk Geweld conferenties in te zetten bij zorgpunten om kinderen en/of (dreigende) kindermishandeling.

In de provincie Noord-Holland in zijn geheel hebben de mogelijkheden van Eigen Kracht bij situaties van huiselijk geweld veel meer gehoor gekregen. Er is een sneeuwbaaleffect ontstaan. Zo hebben andere Steunpunten belangstelling voor of doen al voorzichtige pogingen om Eigen Kracht te realiseren. In de gemeente Den Helder is een nieuw project Eigen Kracht ontstaan, waaruit naar verwachting Eigen Kracht-conferenties zullen worden ingezet bij situaties van ouderenmishandeling waar overbelaste mantelzorg een rol speelt. Ook een gevolg van het project in de Kop is dat er nu voor Noord-Holland (exclusief de regio Amsterdam en omstreken) al 32 Eigen Kracht-coördinatoren zijn en nog 10 mensen wachten op een training. Tevens is er nu een Eigen Krachtregiomanager voor de provincie Noord-Holland aangesteld. In het kader van dit project is de projectleider van het Steunpunt in juni 2009 genomineerd voor de Marryška Jansen-Swarz onderscheiding. Dit omdat zij op een vernieuwende manier Eigen kracht heeft ingezet bij de aanpak van huiselijk geweld.

Over de vraag of de Eigen Kracht-conferenties bij situaties van huiselijk geweld ook daadwerkelijk als resultaat hadden dat het huiselijk geweld gestopt is zullen we binnenkort meer weten. Het onderzoek van onderzoeksbureau WESP zal eind oktober dit jaar beschikbaar komen. Wij hopen en verwachten dat ook dat uit dit onderzoek, net als uit eerder Canadees onderzoek ¹, positieve resultaten naar voren komen. En zoals Doyle in *'De vrouw die tegen de muur opliep'* beschrijft: het doorbreken van het geheim in de eigen kring geeft ook toegang tot de mogelijkheden om het geweld te stoppen.

---

¹ (Pennell, J. en G. Burford, (2000) *Family Group Decision Making and Family Violence, New Directions in Community-centered Child and Family Practice*)

2. Het project in vogelvlucht

In de periode december 2006 tot 1 juli 2009 heeft het project 'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn' plaats gevonden in de Kop van Noord-Holland. De bedoeling van het project was om 25 Eigen Kracht-conferenties in te zetten bij situaties van huiselijk geweld. In dit project ging het voornamelijk om huiselijk geweld in de vorm van relationeel geweld en ouderenmishandeling.

Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen vanuit dit project:

- De doelstelling van het project is gehaald: het inzetten van 25 Eigen Kracht-conferenties bij huiselijk geweld. De insteek van de Eigen Kracht-conferentie was in eerste instantie gericht is op inzicht, steun en hulp om het geweld te stoppen. Daarnaast wilden de families (soms) ook aandacht voor het nemen van besluiten over het al dan niet voortzetten van de relatie, het regelen van ouderschap voor hun eventuele kinderen, en het maken van plannen hoe het leven weer op te pakken. Afspraken op allerlei leefgebieden werden gemaakt, zoals op het gebied van wonen, gezondheid, opvoeding, school of opleiding, werk, financiën, vrije tijd en welzijn.
- Meer dan de helft van de conferenties (13) is in Den Helder gehouden, 4 in Schagen, 2 in Texel en 1 in Wieringermeer. De overige 5 kwamen uit 5 verschillende gemeenten in Noord-Holland-Noord.
- Er is zowel bij hulpverleners als burgers belangstelling voor Eigen Kracht-conferenties bij het oplossen van relationeel (partner)geweld. Situaties waarbij de hulpverlening net start en dat geldt ook als er sprake is van een tijdelijk huisverbod, lenen zich hier goed voor.
- Het is nog te vroeg om al iets te kunnen aangeven over het specifieke nut van het inzetten van Eigen Kracht-conferenties bij ouderenmishandeling omdat tijdens het project slechts één keer een aanmelding aan de orde is geweest. Hier is nog een lange weg te gaan. Er rust nog duidelijk een zwaar taboe op. De doelgroep ouderen is een moeilijk te vinden en te benaderen groep. Bekend is dat de problematiek van ouderenmishandeling vaak in de (overbelaste) mantelzorg sfeer zit. In de gemeente Den Helder is een nieuw project Eigen Kracht ontstaan, waaruit naar verwachting Eigen Kracht-conferenties zullen worden ingezet bij situaties van ouderenmishandeling waar overbelaste mantelzorg een rol speelt.
- Het inzetten van een Eigen Kracht-conferentie bij eengerelateerd geweld is eenmaal voorgekomen en met succes afgerond. Eengerelateerd geweld is bij uitstek een familieprobleem en daarom sluit de werkwijze van Eigen Kracht hierbij goed aan. Een pluspunt van Eigen Kracht bij eengerelateerd geweld is dat de familie kan kiezen voor een coördinator uit de eigen cultuur en dat zij zelf kunnen bepalen wie men gelet op de veiligheid erbij betreft.
- Er is één situatie aangemeld die specifiek is geregistreerd als oudermishandeling. Maar bij de zes aanmeldingen onder de noemer 'huiselijk geweld binnen het gezin' waarbij verschillende vormen van geweld binnen het hele gezin spelen, was ook sprake van oudermishandeling.

- De aanmeldingen zijn doorgaans via het Steunpunt Huiselijk Geweld of één van de ketenpartners binnen gekomen. In drie van de 25 situaties nam een burger zelf contact op met de regiomanager om een conferentie voor een situatie van relationeel geweld aan te vragen. Het aanbieden van de mogelijkheid aan burgers om zelf direct Eigen Kracht-conferenties aan te vragen is een goede weg gebleken.
- Het inbedden van de mogelijkheid tot een Eigen Kracht-conferentie in het werkproces van het tijdelijk huisverbod is in de loop van het project gerealiseerd. In de uitvoering van het tijdelijk huisverbod staan de analyse van de situatie en de samenwerking in de keten van hulpverlening en systeemgericht werken centraal. Daardoor is de focus van hulpverleners op het inzetten van (de eigen) hulpverlening voor alleen de cliënt minder aan de orde. Dit past goed bij de Eigen Kracht-gedachte.
- Een vraaggestuurde en systeem -en contextueel gerichte attitude bij professionals is een eerste vereiste voor een succesvolle toepassing van Eigen Kracht. Het leren denken vanuit zowel de cliënt en zijn/haar eigen systeem als vanuit de (ex)partner en zijn/haar systeem vraagt om deskundigheidsbevordering en ervaring bij de professionals. Het hiernaar handelen en dus loslaten van de regie vraagt om een cultuuromslag bij de professionals. Om belemmeringen weg te nemen bij de uitvoerend hulpverleners is het noodzakelijk dat de visie van instellingen aansluit bij de Eigen Kracht-waarden. .
- Er hebben 51 professionals een meerdaagse training gevolgd en 891 professionals, intermediairen en burgers (in de Kop van) Noord Holland hebben een voorlichting bijgewoond.
- Het project heeft via de website van het Steunpunt, de regionale media en via het aanspreken van mensen op markten en in winkelcentra de burgers rechtstreeks benaderd en bereikt. In het totaal zijn 10.000 flyers verspreid. Burgerreclame en de daaruit voortvloeiende mond-tot-mondreclame werkt en zal dus een vervolg moeten krijgen!
- Binnen het project zijn 32 Eigen Kracht-coördinatoren getraind die ook breder in de provincie kunnen werken. Nog 10 mensen wachten op een training. Recent hebben ook twee Turkse vrouwen de training gevolgd en binnenkort ronden een paar mannen uit andere culturen de training af.
- Door dit eerste project Eigen Kracht in de provincie Noord-Holland kan de regiomanager zich de komende periode ook op provinciaal niveau inzetten voor Eigen Kracht.
- Eigen Kracht heeft door dit project een sneeuwbaaleffect gekregen. Het inzetten van Eigen Kracht bij huiselijk geweld was nieuw en krijgt landelijk navolging. Maar ook Eigen Kracht als besluitvormingsmodel heeft in de provincie Noord-Holland en landelijk verder verspreiding verkregen

Het onderzoek van WESP wordt eind 2009 oktober verwacht. Hierin worden de resultaten van de Eigen Kracht-conferenties beschreven en geanalyseerd. Ook zal dit onderzoeksrapport de vraag beantwoorden of Eigen Kracht-conferenties daadwerkelijk huiselijk geweld kunnen stoppen.

3. De resultaten

In deze paragraaf zijn de resultaten te vinden van het project 'Oplossen huiselijk geweld door zelf aan zet te zijn'.

3.1. Conferenties en familieplannen

In de projectperiode zijn uiteindelijk 25 Eigen Kracht-conferenties aangevraagd. Twee daarvan bevinden zich nog in de voorbereidende en activerende fase. Van de inmiddels 23 afgeronde aanmeldingen zijn er 17 afgesloten met een Eigen Kracht-conferentie en een plan van de familie. Dit ligt rond het landelijk gemiddelde. Daarnaast zijn er vier aanmeldingen in de activerende fase gestopt en zijn twee aanmeldingen zonder conferentie, maar wél met een plan afgesloten. Hieronder volgt een overzicht.

Gemeenten	Conferenties aangevraagd in 2007 - 2008 - 2009	Nog in voorbereiding	Afgesloten zonder conferentie en zonder plan	Afgesloten zonder conferentie maar met een plan / afspraken	Afgesloten met een conferentie, zonder plan	Afgesloten met een conferentie en een plan
Totaal	25	2	4	2	0	17

Van de 25 aanvragen kwamen de meeste uit Den Helder. Ook kwamen enkele aanvragen uit de aanpalende regio's Noord-Kennemerland en West-Friesland.

De Eigen Kracht-conferenties vonden in de volgende gemeenten plaats:

Gemeenten	Conferenties aangevraagd in 2007 - 2008 - 2009	Nog in voorbereiding	Afgesloten zonder conferentie en zonder plan	Afgesloten zonder conferentie maar met een plan/ afspraken	Afgesloten met een conferentie, zonder plan	Afgesloten met een conferentie en een plan
Anna Paulowna						
Harenkarspel						
Den Helder	13		1	2		10
Niedorp						
Schagen	4	1				
Texel	2		2			1
Wieringen						2
Wieringermeer	1		1			
Zijpe						
Noord-Holland Noord						
Hoorn	1					1
Schoorl	1					1
Oosthuizen	1					1
Alkmaar	1					1
Zaandijk	1	1				
Totaal	25	2	4	2	0	17

De inhoud van de plannen wordt in het onderzoek van WESP nader onderzocht. Maar ook zonder dat het onderzoek van WESP al beschikbaar is, kan geconcludeerd worden dat er - ook bij situaties van huiselijk geweld - tijdens een Eigen Kracht-conferentie afspraken op allerlei gebieden gemaakt worden. De insteek van de Eigen Kracht-conferentie is in eerste instantie gericht op inzicht, steun en hulp om het geweld te stoppen. Daarnaast is het voor de families ook mogelijk om besluiten te nemen over het al dan niet voortzetten van de relatie, het regelen van ouderschap voor hun eventuele kinderen, en op allerlei leefgebieden die het welzijn voor de betrokkenen zelf bevorderen en hoe het leven weer op te pakken.

Voorbeelden van gebieden, waarop in plannen van families afspraken zijn gemaakt:

- wonen: een vrouw kan tijdelijk bij haar zus wonen of kinderen kunnen bij oom en tante wonen, of op termijn weer naar huis door ondersteuning daar
- gezondheid: een aardige buurvrouw van een Turkse mevrouw gaat mee naar het ziekenhuis
- opvoeding: ouders krijgen steun en er wordt structuur geboden
- school/opleiding: iemand van de familie activeert slachtoffer/dader om een opleiding te gaan volgen en iemand anders zorgt dat de kinderen elke dag op tijd naar school gaan, en weer een ander gaat helpen met huiswerk
- werk: hulp bij het zoeken van werk voor ouders/jongeren
- financiën: een broer gaat helpen bij de administratie en de financiën
- vrije tijd: familie gaat ondersteuning bieden zodat de mantelzorger weer iets aan sport of ontspanning kan gaan doen of kinderen naar sportclubs kunnen. Of iemand gaat oppassen op de kinderen, brengt kinderen naar zwembad of naar feestjes of gaat wat gezelligs met ze doen. Daardoor krijgen ouders meer tijd voor zichzelf, gaat het leven van de kinderen door en kunnen kinderen tijdelijk emotioneel ontlast worden
- welzijn: er wordt in een plan gevraagd om emotionele ondersteuning bij verliesverwerking of om hulp van familie of vrijwilligers bij het opknappen van het huis of de tuin.

3.2. Type huiselijk geweld

De intentie van het project was om Eigen Kracht-conferenties in te zetten bij relationeel geweld en ouderenmishandeling. Als we kijken naar de vormen van huiselijk geweld dan zien we dat de Eigen Kracht-conferentie het meest is ingezet bij relationeel geweld (al dan niet tussen partners). Opvallend is dat inzetten bij ouderenmishandeling slechts één maal gebeurd is. De belangrijkste oorzaak hiervan is vermoedelijk dat ouderenmishandeling nog in de taboesfeer zit en mede daarom nauwelijks wordt signaleerd.

Een Eigen Kracht-conferentie is ook één keer ingezet bij eengerelateerd geweld en één keer bij oudermishandeling. Beide Eigen Kracht-conferenties zijn goed verlopen en hebben een plan van de familie opgeleverd.

Van de 25 aanvragen betreffen het de volgende vormen van huiselijk geweld:

Vorm van huiselijk geweld	Aantal Eigen Kracht-conferenties
Relationeel geweld - partnergeweld	11
Relationeel geweld – niet tussen partners	9
Ouderenmishandeling	1
Eer gerelateerd geweld	1
Kindermishandeling	1
Oudermishandeling	1
Ander geweld	1
Totaal	25

3.3. De aanmeldingen

De meeste van de 25 aanmeldingen zijn gekomen via het Steunpunt Huiselijk Geweld of van de ketenpartners. Maar aanmeldingen kwamen er ook via het Maatschappelijk werk, MEE, GGZ, MOA/AZC, Blijf en BJZ. Opvallend is dat de politie in dit rijtje niet voorkomt, terwijl zij vaak de eerste signaleerders van geweld zijn. In 3 van de 25 situaties nam een burger zelf contact met de regiomanager om een conferentie aan te vragen.

Aanmeldingen Eigen Kracht-conferentie via	Aantal aanmeldingen
Steunpunt Huiselijk Geweld – Ambulant Team	5
Burgers op eigen initiatief	3
Wering – maatschappelijk werk	3
MEE	3
GGZ	2
MOA / AZC	2
Blijf van m'n Lijf	2
BJZ	2
Leger Des Heils	1
Brijder reclassering	1
Humanitas	1
Totaal	25

Situaties waarbij de hulpverlening net start - en dat geldt ook bij een tijdelijk huisverbod - lenen zich goed voor Eigen Kracht. Burgers blijken in crisissituaties open te staan voor het nemen van verantwoordelijkheid in een breder netwerkverband dan ze tot dan toe gewend waren. Uit de voorbereidende gesprekken die de Eigen Kracht-coördinatoren tijdens de organisatie van een conferentie met betrokkenen voeren blijkt dat er veel belemmeringen spelen bij het doorbreken van schaamte, geheimen en isolement. Voor degenen voor wie de conferentie gehouden wordt is het vaak een enorme stap om de kring van mensen die bij een conferentie betrokken gaan worden uit te breiden naar het netwerk van de (ex) partner of naar het betrekken van betrokken familie en vrienden.

We hebben gemerkt dat het, net zoals in andere regio's en provincies, voor professionals wennen is om mensen voor Eigen Kracht-conferenties aan te melden. Het vraagt om een cultuuromslag. Het is van belang dat hulpverleners niet alleen naar de cliënt kijken, maar ook naar haar of zijn omgeving. Indien een cliënt van de hulpverlening na huiselijk geweld wil dat het geweld stopt, maar dat de relatie blijft bestaan, is uitbreiding naar het netwerk van de partner een goede aanvulling op de blikrichting bij

het vinden van een oplossing. Het is volgens het Eigen Kracht-gedachtegoed ook wenselijk dat kinderen deelnemen aan de conferentie als hun familie dat toestaat en wenst. Indien er voor hen een vertrouwenspersoon uit de eigen kring aanwezig is tijdens de conferentie kunnen zij ook direct of via die persoon praten over hun gevoelens over de situatie. Ze kunnen, hoe klein ook en zeker als ze zich gesteund voelen door een vertrouwde volwassene, heel goed aangeven wat ze wel en niet veilig vinden en wat hun behoeften zijn.

Ook indien men de relatie wil beëindigen of in bepaalde gevallen waarin de relatie al beëindigd is, is uitbreiding naar het netwerk van de (ex) partner van belang voor het maken van plannen die gericht zijn op behoud of herstel van relaties, welzijn en een veilige toekomst. Zeker als er kinderen zijn en er een omgangsregeling moet komen is het betrekken van beide systemen gewenst.

Bij situaties van huiselijk geweld is de hulp en steun door professionals vanzelfsprekend veelal sterk gericht op het onderdeel huiselijk geweld en veiligheid, en niet in eerste instantie op de andere aspecten.

3.4. Het onderzoek

In januari 2007 is in overleg met onderzoeksbureau WESP jeugdzorg een onderzoeksopzet geschreven. Het uitgebreide onderzoek naar de conferenties werd in 2007, 2008 en een deel van 2009 gehouden. Omdat de laatste Eigen Kracht-conferenties net voor de zomer 2009 hebben plaatsgevonden, kan het onderzoek pas eind oktober 2009 worden afgerond.

De keuze is gemaakt het onderzoek te richten op twee hoofdzaken: de Eigen Kracht-conferentie zelf en de follow-up drie maanden na de conferentie.

De gegevens van de 25 ingezette Eigen Kracht-conferenties worden verzameld en onderzocht. Het gaat om het verwijsgedrag, de gang van zaken tijdens de conferentie, het resultaat van de conferentie, de tevredenheid van aanmelders en deelnemers en de door familie en netwerk in het familieplan beschreven behoefte aan hulp en steun van organisaties.

Het eerste deel van het onderzoek vindt plaats door middel van analyse van schriftelijke bronnen, te weten een registratieformulier dat ingevuld wordt door de Eigen Kracht-coördinator, een tevredenheidsenquête voor aanmelders, een tevredenheidsenquête voor deelnemers uit familie en netwerk en het schriftelijk vastgelegde plan van de familie en netwerk dat het resultaat is van de conferentie.

Het tweede deel van het onderzoek betreft de zaken waarbij het vóór de zomer daadwerkelijk tot een Eigen Kracht-conferentie is gekomen. Drie maanden na de conferentiedata werd na voorafgaand verleende toestemming door de onderzoekers contact opgenomen met twee of drie mensen die bij de Eigen Kracht-conferentie aanwezig waren. Doel van dit gesprek is na te gaan of het geweld gestopt is, wat de effecten van de Eigen Kracht-conferentie zijn en in hoeverre het plan is uitgevoerd

4. De organisatie

4.1. Regiomanager Eigen Kracht

Op 1 december 2006 is het project van start gegaan met het werven van een regiomanager. De eerste regiomanager bleek niet de juiste persoon op de juiste plaats. In augustus 2007 is deze persoon opgevolgd door José Welten die sinds 2002 betrokken is bij Eigen Kracht. De praktische ervaring die zij als Eigen Kracht-coördinator met conferenties voor de Jeugdzorg in de regio Amsterdam had opgedaan kwam goed van pas.

Na een periode van veel voorlichtingen aan en trainingen van professionals kwamen de eerste verzoeken om een Eigen Kracht-conferentie te houden. Al snel bleek dat het resultaat van de Eigen Kracht-conferenties ook bij situaties van relationeel huiselijk geweld beter is bij een goede afstemming binnen de familie én binnen de hulpverlening. Zoals verwacht bleek ook de samenwerking tussen de beide ketens van belang.

Als familieleden zich bijvoorbeeld zorgen maakten over het drankgebruik van hun dochter of zoon en dit bespreekbaar wilden maken tijdens de conferentie, werd er samengewerkt met de Brijderstichting. De coördinator regelde in een dergelijke situatie op verzoek van de familie en in overleg met de regiomanager dat een medewerker van de Brijder tijdens de conferentie informatie kwam geven over de gevolgen van drankgebruik en het verband tussen drankgebruik en huiselijk geweld. Verliep de communicatie in een gezin met pubers moeizaam dan werd aan een maatschappelijk werker van de Wering om informatie gevraagd over mogelijke effectieve omgangsvormen en manieren van praten met elkaar. Medewerkers van het Ambulant Team van het Steunpunt gaven informatie over de geweldspiraal en hoe die te doorbreken. Een maatschappelijk werker van de Wering gaf bijvoorbeeld informatie over schuldhulpverlening en werd betrokken bij de uitvoering van deze hulp nadat de familie besloten had hiervan gebruik te willen maken.

In de zomer van 2008 formuleerde het Steunpunt een projectplan voor het inzetten van Eigen Kracht-conferentie bij zorgpunten om kinderen en/of (dreigende) kindermishandeling. Zowel het inzetten van conferenties vanuit het Steunpunt als vanuit toekomstige Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) staat hierin centraal. Het projectplan betreft de drie regio's Kop van Noord-Holland, Noord-Kennemerland en 't Gooi en de Vechtstreek. In juli 2008 honoreerde de provincie dit project en stelde € 300.000 beschikbaar onder de voorwaarde dat de gemeenten in de drie regio's het project zouden co-financieren. Mede door het doorgaan van deze projecten kon de functie van regiomanager voor de provincie Noord-Holland echt gestalte krijgen. Het aanbieden van Eigen Kracht-conferenties heeft binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld structureel een plaats gevonden in het werkproces bij huiselijk geweld, met de daarbij behorende inzet van financiële middelen.

Deze ontwikkelingen geven goede perspectieven voor de toekomst

4.2. Eigen Kracht-coördinatoren

In de projectperiode 32 Eigen Kracht-coördinatoren voor de Kop van Noord-Holland getraind. Zij hebben de driedaagse opleiding gevolgd van de Eigen Kracht *centrale* en zijn of worden ingezet om de Eigen Kracht-conferenties te organiseren die vanuit diverse projecten in de provincie worden aangemeld. Door hun geografische spreiding konden deze coördinatoren ook breder in de provincie worden ingezet. Nog tien mensen wachten op een training.

Het kan voorkomen dat families om een coördinator vragen met een culturele achtergrond die niet in het coördinatorenbestand van de Kop van Noord-Holland voorkomt. In dat geval kan de regiomanager, in overleg met collega- regiomanagers van de Eigen Kracht *centrale*, een coördinator uit een andere regio of provincie inzetten. Zo is de allereerste conferentie van het project op verzoek van de familie georganiseerd door een coördinator uit de eigen cultuur; het betrof een Afghaanse coördinator uit de regio Overijssel. Sinds kort beschikt de provincie Noord-Holland ook over twee Turkse coördinatoren.

De coördinatoren komen eenmaal per twee maanden bijeen om ervaringen uit te wisselen en aan intervisie te doen. Door de regiomanager worden zij op de hoogte gehouden van het laatste nieuws. De regiomanager coacht de coördinatoren ook bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de conferenties.

Al met al kan gesteld worden dat door het project een stevige groep Eigen Kracht-coördinatoren is ontwikkeld.

4.3. Eigen Kracht in Noord-Holland

In Noord-Holland is tot de zomer 2008 een initiatiefgroep regelmatig bij elkaar gekomen met als doel Eigen Kracht-conferenties in Noord-Holland te realiseren. Het Steunpunt Huiselijk Geweld heeft in dit Platform geparticipeerd. Het motto was: 'Bouwen aan Eigen Kracht in Noord-Holland'. Het verspreiden van het gedachtegoed van Eigen Kracht in de hele provincie was hiermee ingezet.

Op 28 november 2007 heeft dit Platform samen met de Eigen Kracht *centrale* en met medewerking van de Provincie Noord Holland een Invitational Conference gehouden voor bestuurders van provincie, gemeentes en jeugdzorginstellingen. De bijeenkomst vond plaats bij Parlan (jeugdzorg) in Alkmaar. Het motto van deze bijeenkomst was: 'Zeggenschap voor jong en oud'. De deelnemers zijn geïnformeerd en geïnspireerd over de wijze waarop men samen met de provincie en met gemeenten waar het de WMO betreft, Eigen Kracht kan gebruiken om de zeggenschap van burgers vorm te geven. Eigen Kracht kan ook in de uitvoering van de Wet op de Jeugdzorg een belangrijke rol spelen. Na afloop van de conferentie liet mevrouw Baggerman als gedeputeerde van de provincie, weten dat er € 100.000 beschikbaar werd gesteld voor het invoeren en uitvoeren van Eigen Kracht-conferenties in de jeugdzorg in Noord-Holland. De organisatie Parlan is hierin de trekker. Zowel voor 2008 als voor 2009 zijn financiën voor 20 conferenties per jaar beschikbaar gekomen en deze mogelijkheid wordt

goed benut. Inmiddels zijn er 35 aanmeldingen geweest. Ook de komende twee jaar zullen er middelen beschikbaar zijn en zal het aantal conferenties per jaar mogen groeien. Er wordt onderzocht hoe de betrokken organisaties de Eigen Kracht-conferenties een blijvende plek kunnen geven in hun aanbod en hoe er op termijn structurele financiering kan komen voor de conferenties die o.a. Bureau Jeugdzorg graag wil inzetten.

Het inzetten van Eigen Kracht-conferenties heeft dus duidelijk een sneeuwbaaleffect in Noord-Holland gehad. Van het een kwam het ander, maar hiermee zijn we er nog niet. Er is nog een lange weg te gaan om het aanbod structureel in te bedden in de werkprocessen van instellingen. Dat geldt ook voor het direct aanspreken van de burger op hun recht om het heft in eigen hand te nemen.

4.4. Publiciteit

Bij de start van het project is een persbericht uitgegaan om het project bekendheid te geven (20 december 2006). Diverse regionale bladen hebben de tekst overgenomen.

Begin 2007 is begonnen met het maken een flyer over Eigen Kracht, het invoegen van informatie over Eigen Kracht op de website van het Steunpunt, het schrijven van persberichten toegespitst op de publieksbijeenkomsten en het ontwikkelen van een advertentie voor deze bijeenkomsten.

In september 2007 was de flyer over huiselijk geweld en Eigen Kracht gereed. Deze is bedoeld om kort en in eenvoudig Nederlands uitleg te geven over Eigen Kracht aan burgers en hulpverleners in de regio. De flyer is gemaakt in een oplage van 10.000 ex.

De website van het Steunpunt www.huiselijkgeweldkopvannoordholland.nl met informatie voor slachtoffers, daders, mensen uit hun omgeving en andere geïnteresseerden over huiselijk geweld, is uitgebreid met informatie over Eigen Kracht. Men kan er bijvoorbeeld lezen wat een Eigen Kracht-conferentie inhoudt en hoe men zich hiervoor kan aanmelden. De regiomanager van het project is via een mailadres dat aan de website is gekoppeld rechtstreeks te benaderen voor vragen en voor het aanmelden voor een conferentie.

In het najaar van 2007 zijn twee persberichten en stoppers (3 en 4, 22 oktober en 5 november 2007) verzonden aan de plaatselijke media. Op deze wijze zijn burgers geïnformeerd over Eigen Kracht en uitgenodigd om een informatieve bijeenkomst over het Steunpunt en Eigen Kracht bij te wonen. De bijeenkomsten waren gepland op 30 oktober 2007 bij de GGD in Schagen en op 12 november 2007 bij de GGD in het gemeentehuis in Den Helder.

Radio Noord-Holland zag in de ontvangen persberichten aanleiding contact op te nemen met de regiomanager. Op 31 oktober 2007 heeft een interview met haar plaatsgevonden, waarin zij een toelichting gaf op het project, uitleg gaf over de kern van Eigen Kracht en burgers opriep om op 12 november naar het gemeentehuis in Den Helder te komen.

In 2008 is in het kader van de regionale campagne 'Nu is het genoeg' rond de dag tegen geweld op 25 november wederom ruim aandacht gegeven aan de mogelijkheden van de Eigen Kracht-conferentie. Er is een mix van middelen gebruikt: radiospotjes, advertenties, busreclame,

informatietafels met ballonnen in de negen gemeentehuizen in de regio en kramen op de markten in Den Helder, Schagen en Den Burg. Het resulteerde in aandacht in veel regionale media, waarbij ook Eigen Kracht bepaald niet werd vergeten.

Op 28 april en 1 mei 2009 was er een lunchuitzending van Radio TV Alkmaar gewijd aan Eigen Kracht, waarin een Eigen Kracht-coördinator en de regiomanager antwoord gaven op de vragen van de interviewer.

Gedurende de hele looptijd is het project ook in de verschillende nieuwsbrieven van het Steunpunt aan de orde geweest en kwam zo onder de aandacht van de samenwerkingspartners. Via de nieuwsbrief is het project geïntroduceerd, zijn de eerste regiomanager en Eigen Kracht-coördinatoren geworven en is een ieder op de hoogte gehouden van het project.

4.5. Landelijke activiteiten

De regiomanager werd in 2008 uitgenodigd om een stand in te richten op het landelijk symposium over de aanpak van huiselijk geweld dat door MOVISIE werd georganiseerd. Het voorlichtingsmateriaal over het project en over de werkwijze Eigen Kracht vond gretig aftrek.

De regiomanager en een beleidsmedewerkster van de Eigen Kracht Centrale zijn via de doelgroepcoördinator eerdergerelateerd geweld van de politie in de regio Noord-Holland noord uitgenodigd om bij het Ministerie van Justitie in gesprek te gaan met de projectleider en twee projectmedewerkers van het landelijk project strafrechtelijke aanpak eerdergerelateerd geweld. Doel was in eerste instantie informatieverstrekking over de ervaringen met Eigen Kracht en situaties van huiselijk geweld. Als vervolg op deze kennismaking wordt de Eigen Kracht Centrale binnenkort uitgenodigd voor een expertmeeting over eerdergerelateerd geweld.

In het kader van dit project is de projectleider van het Steunpunt in juni 2009 genomineerd voor de Marryška Jansen-Swarz onderscheiding. Dit omdat zij op een vernieuwende manier Eigen kracht heeft ingezet bij de aanpak van huiselijk geweld. Op 6 juni vond tijdens het filmfestival van de Eigen Kracht Centrale de presentatie van de vier genomineerden als Eigen Kracht kampioenen plaats. Kampioenen zijn mensen die een bijdrage hebben geleverd aan het promoten en verder brengen van Eigen Kracht. Op deze manier kwam het onderhavige project ook weer in de schijnwerpers.

De Federatie Opvang is de brancheorganisatie voor instellingen van maatschappelijke opvang en vrouwenopvang waarbij bijna 100 instellingen zijn aangesloten met ruim 6700 medewerkers. Deze Federatie nodigde de Eigen Kracht Centrale uit om op de personeelsdag in het najaar 2009 workshops te komen geven over de werkwijze Eigen Kracht.

Op 1 oktober 2009 houdt de provincie Overijssel een landelijk congres over 'Eigen Kracht (conferenties) en het Centrum voor Jeugd & Gezin'. Doel van deze dag is een stevige impuls te geven aan concrete aanknopingspunten voor de praktijk van Eigen Kracht en aan de gewenste cultuuromslag van hulpverleners. In de aankondiging van deze landelijke conferentie vinden we dan ook de zin *'Het principe van Eigen Kracht vraagt om verandering van gedachten en (werk) houding bij burgers, zorg -en dienstverleners, managers van deze organisaties, ambtenaren en bestuurders van gemeenten en provincies'*. Gedeputeerde Gert Ranter van de provincie Overijssel, de minister voor Jeugd en Gezin André Rouvoet zijn op die dag sprekers in het ochtendprogramma. Ook Mike Doolan zal het woord voeren. Doolan hielp als voormalig chef-maatschappelijk werker van het Ministerie van Kind, Jeugd en Gezin in Nieuw-Zeeland, Family Group Conferences (FCG) ontwikkelen en was actief was bij het starten van FGC initiatieven in het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken, Zwitserland en Israël. In de middag worden allerlei workshops gehouden, waarvan één door de regiomanager van de provincie Noord-Holland. De inhoud gaat over het vervolgproject *'Families zelf aan zet bij zorgpunten om kinderen en/of dreigende kindermishandeling'* van het voorliggende project.

4.6. Trainingen voor professionals

Om de Eigen Kracht-werkwijze bij de professionals in de regio onder de aandacht te brengen en om die professionals bewust te maken van hun rol als mogelijke aanmelder van conferenties is er een drietal trainingen georganiseerd.

Op 6 en 13 maart 2007 vond voor professionals in de Kop van Noord-Holland de eerste training plaats over de mogelijkheden van Eigen Kracht bij situaties van huiselijk geweld, de aanmelding en de rolverandering van de professional. De tweede training volgde op donderdag 13 en 20 september 2007. De derde training vond plaats op 29 januari en 12 februari 2008.

De belangstelling voor de trainingen was groot en de deelnemers waren zeer tevreden.

Het aantal deelnemers op de diverse dagen en de organisaties waaruit ze afkomstig waren geeft het volgende beeld te zien:

Training	Aantal deelnemers	Organisaties
6 + 13 maart 2007	16	Blijf (3) WMD (3) SOS/THD (2) Slachtofferhulp (1) Amsteduin (3) GGD/OOGZ (1) BJZ (3)
13 + 20 september 2007	19	Blijf (4) Politie (9) MOA (2) Reclassering (1) Slachtofferhulp (3)
29 januari en 12 februari 2008	16	Politie (1) Slachtofferhulp (11) Reclassering (1) COA (2) PRIMO (1)
Totaal	51	

4.7. Voorlichting op maat

Naast de trainingen gericht op hulpverleners is er veel voorlichting en training op maat gegeven aan andere professionals en beroepskrachten van instellingen in de regio, zoals aan onderwijzers en de politie. In het totaal zijn er vanuit dit project 54 voorlichtingen gegeven waarbij 991 mensen zijn bereikt.

Hieronder volgt een overzicht van gegeven voorlichtingen en trainingen op maat:

Waar?	Aantal	Wie?
voorlichting ouderenmishandeling	80	Werkers in de ouderenzorg
training kindermishandeling	13	Buurnetwerken w.o. jeugdarts, leerplichtambtenaar, intern begeleiders van scholen, wijkagenten en een gezinscoach.
platform hulpverlening Steunpunt	8	Thuiszorg, Reclassering, WMD, GGD, Blijf
regiegroep Steunpunt	6	Blijf, WMD, politie, GGD, gemeente Den Helder, AMK
overleg aanpak incidenten politie	6	Politie, AMK, Blijf, projectleider Steunpunt
voorlichting Marine	8	Bedrijfsmaatschappelijk werk Marine
voorlichting Reclassering	9	Rapporteurs daders aan officier van justitie, toezichthouders strafperiode daders
teamoverleg WMD	12	Maatschappelijk werkers
voorlichting Eigen Kracht in de ouderenzorg	4	Ouderenwerkers thuiszorg en GGZ
voorlichting Eigen Kracht in de kinderopvang	100	Werkers in de kinderopvang
teamoverleg MEE	15	Consulenten MEE
Burgervoorlichting	3	Burgers en een professional van PRO-FOR
teamoverleg Omring	18	Gespecialiseerde thuiszorg
voorlichting WMO loket medewerkers	3	WMO zorgconsulenten Den Helder
teamoverleg politie	12	Politie Den Helder
lunchbijeenkomst GGZ Schagen	8	Teamleden GGZ
lunchbijeenkomst GGD	20	Jeugdartsen en -verpleegkundigen, MOA
stand landelijk congres huiselijk geweld	100	Betrokkenen Steunpunten Huiselijk Geweld
Invitational conference EK NH	30	Beleidsmakers, bestuurders en betrokkenen jeugdzorg N-H
lunchbijeenkomst GGZ Den Helder	10	Teamleden GGZ
lunchbijeenkomst GGD	7	Jeugdverpleegkundigen en artsen FGE en SMGZ
training eigen Kracht Omring	9	Gespecialiseerde thuiszorg
training eigen Kracht Omring	7	Gespecialiseerde thuiszorg
training Avalon	14	Vrouwencentrum Den Helder
voorlichting WMO loket medewerkers	16	WMO zorgconsulenten regiogemeenten
Voorlichting THD/SENSOOR Alkmaar	12	Vrijwilligers telefonische hulpdienst steunpunt
Voorlichting Brijder Den Helder	10	Medewerkers verschillende teams
Voorlichting politie	10	Politieteam Texel
Voorlichting Reclassering, tweede ronde	10	Rapporteurs daders aan officier van justitie, toezichthouders strafperiode daders
Voorlichting Exodus Nederland	1	Directeur Exodus Nederland
Burgervoorlichting	3	Burgers
Workshop 'de praktijk van Eigen Kracht' bij GGD	14	Hulpverleners ketenpartners en 2 teamleiders BLIJF Amsterdam
Voorlichting Internationaal Vrouwen Centrum Den Helder	12	Directie, cliëntvertrouwenspersoon en 10 contactvrouwen vanuit diverse culturen
Voorlichting Internationaal Vrouwen Centrum Den Helder	12	Anderstalige vrouwen die koffieochtenden bezoeken
Voorlichting Triversum	10	Mondeling aan locatiemanager Alkmaar en schriftelijk aan managers van ambulante werkers
Voorlichting gericht op cliënten GGZ en Steunpunt Mantelzorg	1	Cliëntvertrouwenspersoon genoemde organisaties
Voorlichting politie	10	Politieteam Den Helder
Stand bemand op GGZ congres Hoorn	50	Patiënte, familieleden, professionals, beleidsmakers
Voorlichting doelgroepcoördinatoren politie eer gerelateerd geweld	2	Doelgroepcoördinatoren Antillianen en Midden Oosten politie
Voorlichting personeelsdag Leger Des Heils regio Den Helder en Haarlem	20	Medewerkers Grijs Genoegen, Stichting Dak en Thuislozen en begeleid wonen

Waar?	Aantal	Wie?
PRIMOnh minisymposium Huiselijk Geweld	26	Aandachtsfunctionarissen en teamleiders i.h.k.v. de aanpak huiselijk geweld
Voorlichting Wooncompagnie Schagen	1	Contactpersoon woonhygiënische probleemgevallen OGGZ
Voorlichting en overleg Openbaar Ministerie en Reclassering Alkmaar rondom werkproces Eigen Kracht binnen uitvoering Wet Tijdelijk Huisverbod	2	Contactpersonen OM en reclassering rondom aanpak huiselijk geweld Noordkop
SDTO Den Helder	3	Medewerkers Stichting Dak en Thuislozen
Overleg OGGZ Schagen	5	Deelnemers politie, Brijder, Thuiszorg, De Wering en Vangnet en Advies
Training rondom uitvoering van hulpverlening rondom Wet Tijdelijk Huisverbod	5	Deelnemers training die nog niet bekend waren met Eigen Kracht
Op uitnodiging van gedeputeerde S. Baggerman presentatie beleidsmiddag Provincie Noord-Holland rondom 'bestrijdingsmiddelen' tegen huiselijk geweld	35	Beleidsmakers voorgelicht over mogelijkheden van plaats voor Eigen Kracht binnen de WMO
Workshops tijdens symposium aanpak eer gerelateerd geweld Noordkop	70	Workshop voor beleidsmakers en professionals
Voorlichting Ministerie van Justitie Den Haag over ervaringen met Eigen Kracht en Echt Recht bij situaties van eer gerelateerd geweld	3	Projectleider en medewerker landelijk project strafrechtelijke aanpak Eer Gerelateerd Geweld
Voorlichting ASHG West Friesland	1	Coördinator Steunpunt
Voorlichting tijdens overleg commissie woonhygiënische probleemgevallen Den Helder	5	Medewerkers Vangnet en Advies, de Wering, een plaatselijke woonstichting en medewerker sociale dienst afdeling werk en inkomen
Voorlichting tijdens overleg commissie woonhygiënische probleemgevallen Texel	5	Medewerkers Vangnet en Advies, de Wering, een plaatselijke woonstichting, politie
Presentatie als voorbeeld van good practice PRIMOnh themabijeenkomst "en wat nu na het Tijdelijk Huisverbod "	30	Beleidsmakers, uitvoeringsregisseurs gemeenten en professionals van ketenpartners ASHG's
Eigen Kracht bij situatie egg tijdens tweedaagse training eer gerelateerd geweld in Den Helder door Rob Ermers van het Midden Oosten Perspectief	5	Deelnemende professionals van ketenpartners die nog niet bekend waren met Eigen Kracht
TOTAAL	891	

5. Financiële verantwoording

Uitgaven	Begroting project	Actuele kosten
Salariskosten regiomanager 0,5 fte	67.000	82.110
Overige kosten w.o huisvesting en reiskosten	2.910	4.163
Eigen Kracht Conferenties (1 = € 3.171)	79.275	76.545
Advies Eigen Kracht Centrale (30 uur per jaar ad € 95 p/u.)	8.550	-
Reiskosten	1.645	1.645
Uitvoering onderzoek WESP	19.000	19.790
Training aanmelders	15.120	12.633
Publiciteit Eigen Kracht	11.000	6.364
Projectbegeleiding	11.500	12.841
Totaal uitgaven	216.000	216.091

Baten	Begroting project	Actuele baten
Bijdrage Provincie Noord-Holland (ontvangen)	117.000	117.000
Bijdrage Provincie Noord-Holland (nog te ontvangen)	78.000	78.000
Bijdrage Gemeente Den Helder	-	7.500
Bijdrage Eigen Kracht Centrale	3.000	3.000
Bijdrage ASHG Kop van Noord-Holland	8.000	8.000
Bijdrage GGD Hollands Noorden	2.500	1.091
Bijdrage Politie Den Helder	2.500	500
Bijdrage Stichting Blijf Den Helder	2.500	500
Bijdrage Wering Den Helder	2.500	500
Totaal inkomsten	216.000	216.091